

Diensten delen in een naadloos netwerk

TEKST: GOSSE HIEMSTRA
BEELD: RUIJD BLOKZIJL

Glasvezel heeft de toekomst, maar de ontwikkeling van een glazen netwerk gaat langzaam. Stedenlink wil dat veranderen. In de stichting delen twaalf steden en twee provincies hun kennis en ervaring met de technologie van morgen.

Wat Nederland breedband noemt, wordt elders al weer afgeschreven: te traag. Daar stappen steeds meer mensen over op glasvezel, de onomstreden opvolger van ADSL en kabel. Hier is de aanleg van glasvezelnetwerken pas laat begonnen. Net als in de 19e eeuw lijkt ons land van koploper te verworpen tot laatkomer. "Nederland behoort met zijn digitale wegennet tot de wereldtop. De tijd is aangebroken om te zorgen dat nu ook het digitale snelwegennet van de toekomst snel in heel Nederland wordt aangelegd", aldus staatssecretaris Frank Heemskerk eerder dit jaar in Almere. Eén naad-

vrijwel alle infrastructures in de 19e eeuw door de steden ligt hier opnieuw een taak voor de overheid. Maar het probleem is nog breder: ook al zijn we massaal online, toch gebruiken we maar beperkt echt innovatieve breedbanddiensten, bijvoorbeeld in het publieke domein. Een belangrijke drempel is gebrek aan schaalgrootte, waardoor de ontwikkelkosten per gebruiker hoog zijn en het risico voor de ondernemers groot.

Stichting Stedenlink houdt zich bezig met deze problematiek. Stedenlink is een netwerk van twaalf steden en twee provincies die hun krachten bundelen om lokaal innovatie te realiseren. Om dat te bereiken moet ICT optimaal ingezet worden in de samenleving, onder andere door de aanleg en het gebruik van open glasvezelnetten en breedbanddiensten. Op elk beleids-terrein. Glasvezel kan bijvoor-

maar ook welk boek. In twee jaar tijd is het aantal winkeldiefstallen gedaald tot ongeveer 10 procent van het oorspronkelijke aantal. Het aantal opgeloste diefstallen ligt boven de 85 procent. Zonder glasvezel was het niet mogelijk geweest om de camerabeelden te transporteren en op te kunnen slaan.

Experimenteren

Stedenlink is in 2001 opgericht, en voortgekomen uit het project Kenniswijk. In een kenniswijk krijgen huishoudens de beschikking over de allernieuwste informatie- en communicatietechnologie, zodat geëxperimenteerd kan worden met diensten die normaal gesproken zo'n drie a vier jaar later op zijn vroegst op de markt zouden komen. In 2000 schreef het ministerie van Verkeer en Waterstaat daarom een competitie uit waarbij steden werden uitgedaagd een bidboek te schrijven voor zo'n

loos net met open standaarden is noodzakelijk. De huidige lappendeken bevat gaten en tolpoorten, daartoe met winstoogmerk aangebracht, met voorbijgaan aan maatschappelijk belang. Net als bij de aanleg van

beeld worden ingezet op het gebied van veiligheid. In twee wijkwinkelcentra in Deventer is een camerabeveiligingssysteem opgezet, gecombineerd met onderlinge alarmering. Er is nu niet alleen te zien wie een boek steelt,

kenniswijk. Uit de vijftien inzendingen werd Eindhoven gekozen als de locatie waar de kenniswijk gerealiseerd moest worden. Om het losgemaakte enthousiasme en de ontstane ambitie onder de steden niet

Gemeenten hebben de publieke taak om naadloze netten mogelijk te maken.

verloren te laten gaan, is Stedenlink opgericht - ook Eindhoven deed mee. Dit jaar hebben twee provincies zich bij Stedenlink aangesloten (zie kader).

Stedenlink is in de tussentijd uitgegroeid tot een succesvol samenwerkingsverband, waarbij kennisdeling een belangrijke rol speelt. De leden van Stedenlink komen regelmatig bij elkaar om kennis te delen over bijvoorbeeld de nieuwste ontwikkelingen rond breedbandtoepassingen en de (gewenste) maatschappelijke effecten. De Stedenlink-leden tonen elkaar best-practices en gaan op zoek naar opschalingsmogelijkheden daarvan. Amsterdam en Deventer lopen voorop als het gaat om dienstenontwikkeling en de lokale omroepen. Om deze expertise over te dragen werd onlangs een kennisatelier gehouden, ruim dertig steden kwamen die expertise ophalen. Daarnaast ontvangen

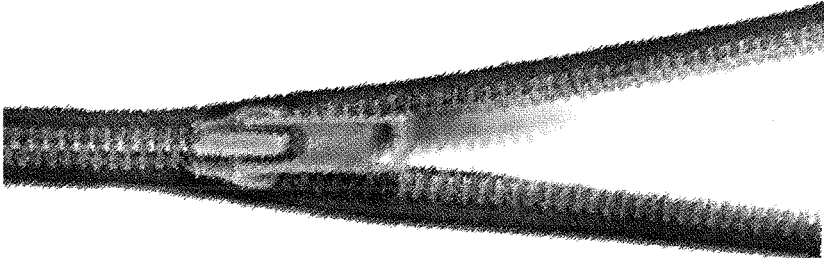
Open innovation

Stedenlink heeft twee missies: open networks en open innovation. Met open networks richt Stedenlink zich op de noodzaak van open netwerken, overal moeten drempelloos diensten beschikbaar zijn. Voor Stedenlink is er geen twijfel over de rol van lokale overheden richting een naadloos net: van de wet mag er mee geïnvesteerd worden en maatschappelijk is het nodig. Gemeenten hebben de publieke taak om deze eigenlijke nutsvoorziening mogelijk te maken. Bovendien is juist nu de aanleg en opzet van diensten een goede anticyclische investering. Hier ligt een schone taak voor de visie van bestuurders op innovatie. Een open netwerk waarbij diensten drempelloos beschikbaar zijn, kennen we al op het gebied van bijvoorbeeld elektriciteit. Daar is een scheiding tussen de infrastructuur en de diensten. En

De tweede missie van Stedenlink is open innovation. Innovatie komt dan tot stand door kennis en innovatieve diensten collectief te delen. Daarvoor moeten digitale diensten waar mogelijk samen ontwikkeld en opgeschaald worden. Het moet allemaal open zijn en vrij toegankelijk voor iedereen. Dat laatste geldt zeker in het publieke domein waar problemen niet stoppen bij de gemeentegrens. Innovatie is nu soms nog een zaak van een uitvinding 'dichtpatenteren'. Stedenlink kiest voor innovatie volgens het principe van 'creative commons': innovatie wordt niet afgeschermd maar juist beschikbaar gesteld, tegen commerciële voorwaarden. Op deze wijze levert innovatie naast commercieel rendement ook meer maatschappelijk rendement op.

OVER DE AUTEUR

GOSSE HIJEMSTRA IS BESTUURS-LID VAN STEDENLINK EN LID VAN DE RAAD VAN TOEZICHT VAN DE STICHTING BREDNED. DAARNAAST IS HIJEMSTRA WET- HOUDER VAN DE GEMEENTE DEVENTER, NOG DIT JAAR DE EERSTE CIJFEL VERGLAASDE STAD VAN EUROPA. DE VOLGENDE GEMEENTEN NEMEN DEEL AAN STEDENLINK: AMERS-FOORT, AMSTERDAM, ARNHEM, DEN HAAG, DEVENTER, EINDHOVEN, ENSCHEDE, HELMOND, LEEUWARDEN, ROTTERDAM, TILBURG EN ZOETERMEER. OOK DE PROVINCIES GELDERLAND EN OVERIJSSEL MAKEN DEEL UIT VAN STEDENLINK. DE STICHTING WERKT NAUW SAMEN MET BRANCHES EN PARTIJEN ZOALS HET MINISTERIE VAN EZ, SURF-NET, NOVAY, NICIS, YNG, IPO. EN DE DOOR STEDENLINK ZELF OPGERICHTE STICHTING BREDNED - EEN ONAFHANKELIJK PARTICIPATIEPLATFORM WAARIN MARKTPARTIJEN, OVERHEDEN, KENNISINSTELLINGEN EN NON-PROFITORGANISATIES SAMENWERKEN AAN DE KOPPELING VAN DIGITALE NETWERKEN.

verschillende Stedenlink-deelnemers regelmatig geïnteresseerde delegaties van andere steden, om hen bij te praten over de ontwikkelingen en mogelijkheden van breedbandtoepassingen op maatschappelijk vlak.

het maakt niet uit waar je de stekker in de contactdoos stopt: er komt elektriciteit uit. Dat willen we ook bereiken met breedband, voor zowel de zakelijke als de particuliere markt.